

1 bilag

Org. givet statsministeren
17/2 MfNotits

til

statsministeren.

Forlydenderne om udvisningen af Alexander Solzhenitsyn.

Den seneste udvikling i sagen omkring den sovjetiske forfatter Alexander Solzhenitsyn - forlydenderne om hans udvisning fra Sovjetunionen, gør det tvivlsomt, om det vil være hensigtsmæssigt, at der fra dansk side fremsættes officielle kommentarer. I hvert fald må det være naturligt, at man afventer oplysninger om de nærmere omstændigheder, hvorunder hr. Solzhenitsyn har forladt Sovjetunionen, herunder om han selv har ønsket det.

Der kan næppe være tvivl om, at Solzhenitsyn-sagen har stillet Sovjetunionen overfor et dilemma. På den ene side forekommer det sandsynligt, at de sovjetiske myndigheder ikke længere har ment at kunne acceptere Solzhenitsyns samfundskritiske virksomhed i Sovjetunionen, der har givet udbredt genlyd i de vestlige massemedier. På den anden side måtte man fra sovjetisk side gå ud fra, at anvendelsen af traditionelle sanktioner overfor Solzhenitsyn ville gøre denne til martyr og yderligere belaste Sovjetunionens forhold til den vestlige verden, ikke mindst til USA, med hvilket man i øjeblikket klart ønsker afspænding og samarbejde.

Selv om den løsning, man nu fra sovjetisk side synes at have fundet på problemet, kan forekomme utiltalende og i strid med vestlige retsprincipper, vil det næppe tjene den fortsatte afspænding og forhandlingerne i Genève, såfremt dette sovjetiske skridt for at redde ansigt kritiseres for stærkt fra vestlig side. Samtidig er det imidlertid ligeså klart, at man ikke fra vestlig side kan udtrykke tilfredshed med den valgte løsning, fordi den som nævnt er i modstrid med traditionelle friheds- og menneskerettigheder.

For det tilfælde, at statsministeren desuagtet finder det nødvendigt at udtale sig til pressen, vedlægges et udkast, der stort set indskrænker sig til at gøre opmærksom på den traditionelle danske holdning i disse spørgsmål.

Note:

I de danske dagblade den 14. februar 1974 blev statsminister Poul Hartling citeret for følgende udtalelse i anledning af de sovjetiske myndigheders deportation af Aleksandr Solzhenitsyn til Vesttyskland:

- "Den danske regering må se med den største bekymring på den kurs, som indtages af myndighederne i Sovjetunionen, når det gælder ytringsfriheden. Den danske befolkning følger med den største opmærksomhed Aleksandr Solzhenitsyns skæbne. Afspænding og samarbejde mellem Øst og Vest er efter vor opfattelse nært forbundet med respekten for det enkelte menneskes rettigheder."

Politiken, Berlingske Tidende den 14.2.1974